

Előfizetési árak:
Egész évre . 5 ft — kr.
Fél évre . 2 ft 50 kr.
Negyed évre 1 ft 25 kr.

Minden a lap szellemi részeit illető
kérdéseknek a szerkesztőségbe (László
város, papnövevény utca 3. sz.) — az
elbírálóknak, hirdetőknak és közíróknak
írást a kiadónál kell beérkeznie. Hosszú
levegő-küldemények nem küldendők.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petisior
ára helyeken kívül 8 kr.
Többszöri közlésnél árked-
vezmény.
Hivatalos hirdetések
100 szóig 2 ft 30 kr bé-
lyeggel együtt, — minden
további megkezdett 100 szó
után 1 frttal több.
Kéziratok nem adnak
vissza.
Egyes szám ára 10 kr.

Egységes nemzet.

(D.) Másokra nézve könnyű lehetett,
ránk magyarokra nézve azonban a leg-
nehezebb probléma a nemzeti egység meg-
valósítása. Másutt, hogy úgy mondjam, a
természet rakta le hozzá az alapot, a faji
egységet, így a németnél, angolnál, fran-
ciánál; tőlünk ellenben éppen ezt az ala-
pot megtagadta.

Magyarország ugyanis természete
szertint csak mint földrajzi fogalom egy és
egységes, amelynek szimbóluma a magyar
korona s ez egyúttal a hazai területet
jogi egységgel olvasztja össze; de népe
faji és nyelvi tekintetben oly mozaik, a
milyennek Európában mása nincsen. A
magyarra, mint uralkodó népfajjal, a tót,
ruthén, horvát, szerb, román van a haza
egysége által egy néppé egyesítve.

De csak egy bizonyos magasabb egy-
ség ez, a korona egysége, mely mellett
ezen nemzetiségek individualitása s csak-
nem területi elkülönözöttsége a századok
folyamán egész a mai napig teljességében
megmaradt, megmaradt a közös haza iránt
tartozó érzület mellett nemzetiségi öntu-
datával, a faji és nyelvi különbözőség
ezen természetes rezultátumával.

Más európai országokban ez nincs
így; ott a faji egység vagy eredetileg
megvolt már, vagy a történelmi idő folya-
mán az uralkodó néphe való beolvadás
folytán létesült s azért az ilyen országok
nemzeti egysége természetesen állott elő.
Ott az ország egysége a nép egységét
jelenti, egybefüvő a faji kötelék egysége
által, és a mi igen fontos, egy vallás
által.

Mi a természeti egység ezen ideál-
jától éppen a mondott körülményeknél
fogva távol állunk s ez jogi intéstitúcióink-
ban is nyilatkozik, melyek a haza egysé-
gével megfőró szétaraboltságot szentesít-
tek, hogy csak a vallásfelekezetek
autonómiáit és a 68-iki nemzetiségi tör-
vényt említsen. Történelmi fejlődésünk a
faji egységet nem ambicionálta, hanem a
magyar hazát képező nemzetiségeket, meg-
hagyva a faji és nyelvi különbségeiket,
csupán a korona és a hazaszeretet egy-
ségében fentartani és megszilárdítani igye-
kezett.

S Magyarország erős volt így is,
megélte a millenniumot. A faji és a

nyelvi különbözőség mellett volt egysége
s kulturailag is utának haladt a nagy
nemzeteknek, annak dacára hogy a tatár
és török ellenében századokon át nyugati
védőbástyájául kellett szolgálnia, míg ama-
zok előhaladásukon munkálkodtak.

Tényleg tehát nagy a különbség a
mi nemzeti egységünk és a faji egységen
emelkedő külföldi nemzetek egysége kö-
zött. Egy nép, egy nyelv s jobbára egy
vallás az, amivel mi nem dicsekedhetünk,
míg amazoknál ezek képezik nemzeti egy-
ségük alapját.

Hogy azután a mi közjogi intéstitú-
cióink sem lehetnek teljesen ugyanolyanok,
mint a külföldi nemzeteknél, az termé-
szetes. Hogy ami azoknak megfelel, az
nálunk káros is lehet, ki kételkedhetnek
a fölött? Sok nemzetiség, sok nyelv, sok
vallás bomlasztó eleme lehet az ország-
nak, amelynek mégis egynek kell lennie.
A heterogén elemeket mindánk rendki-
vüli tapintattal és a történelmi fejlemé-
nyek számbavételével lehet csak összeran-
tani.

Ez az axioma képezheti nálunk egye-
dül a józan nemzeti politika alapelvét,
amint képezte egy ezredéig az mindenkor.

Éppen azért meg vannak tévesztve
mindazok, akik a kormány egyházpoliti-
kai programját a nemzeti egység megvaló-
sítására vezető lépésnek nézik. A kül-
földi népek nemzeti egységei tévesztették
meg őket. Pedig ehhez nálunk a nélkülöz-
hetetlen természeti alapfeltétel: a faji
egység hiányzik.

A minélfogva az állami anyakönyv-
vel, az állami házassággal mindánk le-
het valami külső egyformaságot létesíteni,
de egyúttal, tekintve, hogy mi körülmé-
nyek születtek hirtelen a kormány pro-
gramját, a nemzet heterogén alkatrészei-
ben oly ellenszenvet is lehet velők éb-
reszteni, ami a haza belső egységét tel-
jesen megbomlaszthatja. Az a faji külön-
bözőség ugyanis nálunk oly sok minden-
fele más érdekekkel áll kapcsolatban, hogy
a ki ezeket tapintatlanul felzaklatja, az
nem a nemzeti egység megszilárdulását,
de bomlását idézi elő.

A jogi intéstitúciók külső formái az
elődeztett belső bajokat nem lesznek ké-
pesek ellensúlyozni, mert de internis non
judicat praetor.

Azért igen esalódik az, aki a kor-
mány programjához a nemzeti egység
szilárdítása címén ragaszkodik, hogy az
egységes anyakönyv, az egységes házassá-
gi jog a közös nemzeti egységnek a
kifejezője leszen. Papiroson igen, de a
valóságban nem; mert a vallási elvek
megsértése csak újabb ok lesz a nemze-
tiségek nyugtalanlására. A szíveket pe-
dig a polgári törvény abroncsaiba szorí-
tani nem lehet.

Igen veszedelmes játék a kormány
programja, mely helyett elég lenne a
februári rendeletet egyszerűen visszavonni
s a közös tevékenységet társadalmi és
kulturális uton a nemzet egyesítésére for-
dítani, úgy is végzetlen sok még e té-
ren a teendő. Nem a sok törvény alkotá-
sa, de a kultúra terjesztése fogja nagy-
gyá és előkelővé emelni a nemzetet és az
együttartozás érzetét ápolni benne. Ha
pedig ez megvan, akkor meglesz az egy-
séges nemzet is, amilyen a faji különbö-
zések mellett egyáltalán lehetséges. Ha
ez meglesz, akkor lehet majd többet is
alkotni.

Hanem persze azokat, akik komolyan
számba veszik a hazai tényleges állapo-
tokat, és a kormány programját éppen
ezért ellenzik, azokat a nagyhangú utó-
pisták reakcionáriusoknak s nem tudom
minek nevezik el, a haladás ellenségeinek
kiáltják ki. Hát hiszen így volt ez Szé-
chenyi István grófnál is a 40-es években,
aki igazán szerette hazáját, haladását is
kívánta, de valóságban és a nép álla-
potának megfelelőleg. És nem volt-e igaz?
A hirtelen keresztülvitt 48-iki reformok,
amelyekre a nemzet akkor felnevelve nem
volt, valóban használtak-e a közjóknak?
Használt-e az ősiség, a jobbagység min-
den átmenet nélkül eltörlése? Am néz-
zen valaki körül pl. itt a megyékben, és
keresse, hogy hogy lettek a gentry kúriái
— a magyarság pótolhatatlan kárára —
és a felszabadított nép földje, és miért?

A természetben nincs ugrás, de a
népek életében sem; ne akarják hát új-
ból olyasmivel hirtelen boldogítani ezt a
nemzetet, ami anyagi szegénysége mellett
erkölcsileg meg fogja mételeyezni. Ezt csak
a hazának ellensége kívánhatja.

Ha valaki egykor avatott tollal és el-
fogultság nélkül meg fogja írni a közép-
iskolai igazgatók, mint a nemzeti kulturfel-
jődés elsőrangú zászlóvivőinek elteraját, a
főntebbi névvel bátran idézheti Cornelius
ismert szavait: „Sed venio nunc ad fortissi-
mum virum.“ Sokoldalú kiváló képzettség,
pédányyszerű lelkiismeretesség, fáradsálat
nem ismerő áldásos tevékenység ezt méltán
megkövetelhetik; hitbuzgóság, lángoló hon-
szeretet, az ifjuság iránti végtelen jóindulat
meg kevés oly nemes szívben talált edes
otthonra, állandó tanýára, mint az évében.

Azonban nehogy úgy tűnjének föl so-
raim, mintha „Cicero pro domo sua“ jelen-
nének meg, s mintha ugyanazon öltönyt vi-
selvén az ő érdemeinek sugáiraiban én is
sütkérezni elég egoista volnék; áttérek sze-
rény sóraim voltaképeni céljára.

A föntisített igazgató ur ez évben érte
el tanári működésének 25-ik évfordulóját.

Huszonöt évi fáradságteljes munka ama
pályán, melyet megszokott tövisesnek, há-
látlanak nevezni a világ, melyről már egy
6-kori lángész úgy vélekedett: „Quem dii
odere, paedagogum fecere,“ melyen semmi
anyagi haszon, semmi kitüntetés, előléptetés
nem kecsegett s jutalmat egyedül a lelki-
meretesen végzett kötelesség edes megnyn-
vásában találja, megkivanhat legalább egyet:
az elismerést.

Ennek akartak kifejezést adni mind-
azok, kik a hetfői jubilaris ünnepelt ren-
deztek, abban tényleges részt vettek, vagy
jelenlétükkel fényet emeltek, de megtszítel-
tek egyúttal a rendet és az intézetet is.

Az ünnepely oly fényesen sikerült,
melyre a megtszítelt és a szereplők egy-
aránt büszkek lehetnek.
Az ünnepélyes sz. misét 8 1/2 órákor
ft. Váry Gellért kegyesrendi kormánytaná-
csos és főgimn. tanár tartotta a gimnázium-
ba járó egyházmegyei novendekpapság
segédlete mellett. Jelen volt az ifjuság ta-
náraival, a sz. Vince-nővérek növendekkei-
kel, nagyszámú díszes közönség; közöttük
számos helybeli és vidéki notabilitás. Az in-
tézet jelesen szervezett ének- és zenekara
igen előnyösen mutatta be magát; közben
Palkovics Olga urhölgynek, a köztiszteletben
álló honveddandárnok nagyműveltségű leány-
nyának úde es erőtéljes szoprán-szóljója,
Mátyás József hatalmas tenorja és Jászai
Rezső szép baritonja megrezgettették a szí-
vet s fölemeltek a lelket Ahhoz, kinek ed-
digi sz. kegyelméért az ünnepelt ugyanek-
kor egy mellékoltárnál mutatta be buzgó
lelkekkel hálaáldozatát.

Az isteni tisztelet után a közönség az

TÁRCA.

Bürkössy uram házassága.

Ki ne tudná, hol fekszik Bürkös, és
ki ne ismerne Bürkös földesurát, nemes és
nemzetes, vitéz Bürkös és szent-mihályi
Bürkössy Moyses urat? Vagy van-e va-
laki, ki ne hallotta volna a derek Mozi
bácsi házasságának, illetve nőül-szi szándé-
kának rövid, de annál meghatóbb történetét?
Ha költőnek születtem, úgy kobozom büs
elegiában dorgta volna el e történetet, hogy
idegei elbeszélésem végen fájdalomkban meg-
repedeznek, de mert Helicon szüzei nem
reszesztettek eme sokaktól irigyelt adomány-
ban, elkarhoztam arra, hogy — mint példal-
most is tapasztalhatják — örökös próza-
ban utazom. Ismetlem utazom, azaz helye-
sebben utazunk, mert mindének előtt nyájas
és nyájtalan olvasómat el kell, hogy vezes-
sem Bürkösre s miután azt kellőleg megis-
mertük, műszoval: meglátelvezetjük, lerán-
dulunk Budapestre, annak egyik, előkelőnek
legkevesbé is mondható, utcájába, hol is a
19-a szám alatti ház első emeletén felkeres-
sük a szép Lizabethet, nehai Kropacsék Wla-
dimir ifjú özvegyét, majd ismét visszakalau-
zolom önöket Bürkösre, de már most a „kis
Lizi“ is velünk, hogy az utolsó felvonás
jelenete teljes lehessen. Menjünk tehát.
Szép Heves vármegyének délkeleti ré-
szében, ott, hol a Mátra végső nyulványait
a lapos magyar alföld végtelen rónája nyeli
el, fekszik Bürkös. Kisdud, a zavaros patak
által félkörben kerített falu, mely három
— falun ritkán található — szabályos, fa-
soros utcából áll, de mely különben oly

jelentéktelen, hogy még a szomszéd szent-
mihályiak is csak onnan ismerik őket, mert
közös földesuruk van. A falu föntéjén észak
nyugat felé torkollik, oda, hol a Mátra domb-
ban végződik, mely dombon — a bürkösiek
Omóde halmának hívják, mert állítólag a
véres rozgonyi csata előtt itt pihent táborál-
val Omóde — remek góstitül kapólna áll,
melyet Bürkös és Szent-Mihály ura kegye-
lethől emeltetett, mikor az elhunyt jó Ida
néni, Bürkössy testvérét, megrugta a Szent
Mihály lova. A domb tövében emelkedik a
helység díszé, az ősi kastély, terjedelmes
park közepén. Itt élte napjait Moyses ur, a
régí jó táblalábrik eme típusa, mint agglé-
gény sokáig, boldogan, zavartalanul. S mi-
ért ne? hisz kedves nőtestvere, az áldott
lelkű Ida néni ott szorgoskodott oldala-
nál ember-emlekezet őta; ő ügyelt mindenre,
még Moyses pipáira is. De haj! hogy ennek
is el kellett mulnia, hogy minden úgy vál-
tozik! Ida néni elköltözött a jobb hazába
s Moyses ur egyedül maradt. Bántó egye-
düliség volt ez. Az elesapott házvezetők már
legiót képeztek, de mindhiába, nem akadt
Ida néninek pótlója. Moyses ur elkeseredett,
s ki tudja, hol áll meg, ha véletlenül nin-
csenek jó barátai, kik ugyan kényelmesen
fosztogatták, de legalább vigasztalták egy-
részt, másrészt kedvben jártak a tarokknál,
a borozásnál s a „telfordult rongyos idők“
szidásánál.
Pompás nap délutánján egyszer a tisz-
tes kompanya ismét együtt ült a park luga-
sálan s úzte a gondot. Mint mindig, szó-
nyegre került most is Moyses ur baja is. A
sok jó tanácsos között ült kedves unoka-
öcsése, von jogász, ki — nem mernek rá
megesküdni, hogy onzenlenül — amaz aján-
lattal lepett az öreg ur ele: hazasodjék meg.
S a cimborák? Sajátszerűen egyhangulag

pártolták az indítványt. S Moyses ur? Moyses
ur mely gondolatokba merülve meghányta-
vetette a dolgot azon tépelfődött, hogy köny-
nyebb az asszonyt táncba vinni mint ráncba-
szedni, már ő is gondolt egyszer ilyesmire,
sőt valakire is s végül elhatározta, hogy
igenis meg fog házasodni ötvenöt éves letére,
de az indítvány egyhangu pártolása gyana-
kodóvá téven őt, úgy döntött, hogy nem azt
választja ki proponálnak.
— Helyes, — mondá — de, kit ve-
gyek el? Ki is menne nőül így vén okton-
dihoz?
— Na bácsi, csak nem kell annyira
kicsinyelnünk önmagunkat — feleli az utó-
ka. — Mi az ötvenöt év? Barányfalvy Ro-
zália rögtön kezd nyújtania, csak meg kel-
lene őt kérnie. En a násznagy tisztet elvál-
lalom például Vikivel, legalább ketten leszünk
s köztünk tanukat is, vőlelyt is találhat.
— Bravo! Eljén Barányfalvy Róza!
— kiáltak valamennyien.
— Jól van hát, — toldotta meg az
öreg — de előbb ki kell puhatólni, csak-
ugyan így all-e a dolog? Titkon pedig azt
gondolta, hogy bizony nem helyes, mert ti,
kőpék ezt előre kiűzöttétek, hanem majd
amúltk, de mekkorát, ha majd özvegy Kro-
pacsék Wladimirneval terek haza, mint
nőmmel.
Moyses ur Kropacsék Wladimirné, szü-
letett Sztariček Lizabeth közelebről Karls-
badból ismerte, távolabbról Pestről. Azelőtt
t. i. csak ketszer-háromszor látta őt, mikor
megfordult pesti ügyvivőjénél, Kropacsék
Wladimir drnál, hogy információkat szerez-
zen ügyeiről. Már ekkor sajnálta, hogy Liz-
beth nem nővere s azóta többször gondolt rá.
Kapva kapott most Mozi bácsi az al-
kalmot s a karlstadi remuiscenciák segélye
mellett meg volt győződve, hogy Lizabeth

most már többje mint nővere, most hítes
neje lesz. S Moyses ur nem a legrosszabbul
számított. Lizabeth, ki még alig volt huszonöt
eves, meglehetősen modernül gondolkodott.
A szép termettel elég csinos arc párosult, me-
lyet sötét fürtök lengtek körül. Férje halála
után hajlandó volt újra nőül menni, de azon
— tagadhatlan kisse pikáns — feltétellel,
ha a férfi gazdag s nem a legfiatalabb.
Moyses ur e kettőben hátra nem maradt.
Mihelyt a társaság szétszórtott, szolgál-
jának Bürkössy meghagyta, hogy készítsen
ki utraváló holmikát, legalább is egy hétre
számítva. Vendégeitől másnap azzal bucsu-
zott, Pestre megy, hogy házassága előtt
mindent rendbe hozzon, azzal kocsira ült s
elhajtott Hatvan felé, hol is vasutra száll-
ván Pest felé igyekezett.
Alig hogy Pestre érkezett, első gondja
volt, hogy némileg rendbe szedve magát,
Lizabethhoz közeledjen. O nagysága igen ör-
vendett, hogy Bürkössy urat vendégül tisz-
telheti, de mennyire meglepődött, mikor ez
minden hosszabb ceremonia nélkül megérte
kezet. Örvendett, de tartóztatta örömeinek
kítőrését, sőt — mint azt az asszonyok ren-
desen teszik, — igyekezett közömbös ját-
szani, kisse ellenkezett, míg végre feltétel
kikötése mellett engedett. A feltétel, hogy
előbb lerandul Bürkössy Barányfalvy Rozá-
lia ő nagyságához, ki neki jó barátja s csak
azután dönt véglegesén.
Lizabethól elbúcsuzván, Mozi bácsi Bür-
kösig meg sem állott. Igaz, hogy vendégei
ily korán nem várták haza, de ez, minthogy
nem először történt, nem igen zavarta őket.
Meg voltak azonban lepve, mikor tudtukra
adta, hogy jegyese három nap múlva meg-
jelen Bürkösön s Rozália vendége lesz. Hiába
ostromoltak Mozi bácsit, „vajh ki ő s merre
van hazája?“ Nem akarta kedvüket szegni.

V. osztály földszített tantermebe vonult. Falán, a közönséggel szemben függött a jubileumok Andrády tanár által festett életnagyságu arcképe cserkoszorúktól körözve; az asztalon feküdt egy vaskos, diszkóteső könyv az ünnepelt tanítványainak ez alkalomra sajátkezűleg írt munkáival; ugyanott volt elhelyezve a tanártestület arcképcsoportozata.

Háromtagu küldöttség hívta meg az igazgatót, kit belepétek szünni nem akaró eljen-riadal fogadott.

A megnyitő zenedarab végeztével előlépett Vary Gellert, és szóbeli hevel, a szeretet melegét átthattó remek beszéddel üdvözölte az ünnepelt tanártársai nevében. Fel óráig tartó szónoklatában feltárta a piarista-rend magasabb rendeltetését; üdvös működését a hazában és főleg a szép vármegyében, melyben először találtak szíves befogadottsára Kalazant fiai; a szomorú megpróbáltatásokat, melyeket a múlt század végén s az ötvenes években leginkább hazafisága miatt szenvedett; majd visszatért a 25 év előtti boldog esztendőre, midőn az ünnepelttel Kecskeméten együtt kapalgattak Kalazanczius szőlőjében; öröm tölti el — ugymond — keltét, hogy éppen ő, ki szomszédja volt pályája kezdetén, most is, mint szomszédja üdvözölheti negyedszázados tanári évfordulóján.

A lelkes beszéd hatása meglátszott minden arcon, maradandó nyomot hagyott minden szívben s könyvet — a gyöngyök e legbecsesbikét — csalta ki nem egy szeméből. De tán legnagyobb hatása volt en reám. Midőn ott állt egyszerű talarjában az a kiváló szellem, az a szentéletű, tősgyökeres magyar piarista, kinek csak szerenysége mulja felül nagy tudományát, midőn hallám ajkairól ömleni a legbensőbb szeretet sugallta kenetteljes szavakat; én is visszazsalltam a képzelt szárnyaim abba a delibáhos Matyoniába s oly kellemes reminiscenciák ebredtek föl lelkemben. Magam előtt láttam ismét az én 25 év előtti kedves emleki jó tanáromat, osztályfőnököt; akkor is ily lelkesléssel, ily bamulatos hangzóval, meggyőző és elragadó ekesszólással hirdette nekünk az Isten igéjét, melynek legmélyebb terjesztője volt, és oktatótt bennünket Homer klasszikus nyelvére, melynek alaposabb ismerője széles e hazában aligha akad.

Demjén Jenő VIII. oszt. tanuló volt az ifjuságnak szerencsésen választott szónoke. Igen ügyesen szerkesztett, terjedelmes szép beszédet oly ritka eleganciával adta elő, mely általános tetszésben részesült, s nagyon megérdemelt tapsokat aratott.

Szathmáry István VII. osztályu tanuló költeménye „A nemzet napzsámora” minden tekintetben dicsekedt érdemel. Benső érzéssel, bár kissé túlerős pathosszal szavalta el.

Ragan Béla VIII. oszt. növendékpap osztálytársának, Morgenstern Izidorának tehetősre valló, hangulatos költeményét adta elő annyi érzéssel és lelkesültséggel, hogy az elragadó közönség minden versszak refrainjére „Eljen az ifjuság apostola” zajos eljen-ekkel felelt.

A közöket ének- és zenedarabok töltötték ki a nyújtott élvezetet hálás közönség tapsviharától kísérve.

Végül fölemelkedett az ünnepelt. Közönetet mondott a jóleső megiszteltetésért. Elfogadja azt — ugymond — de nem érdemei jutalmául; mert ő csak szoros kötelességét teljesítette, mit érdemnek nem tekinthet, hanem elfogadja, mint a piarista-rend s az intézet iránti jóindulat nyilvánulását. Majd ékes szavakkal buzdítván az

ifjakat a vallásosság, honszeretet és tudományápolására, a lelkes közönség meg-megújuló éjzenzései közt a delig tartott ünnepélyt berekesztette.

A társház asztalához csak néhány vidéki vendég volt hivatalos, közöttük dr. Persay Ferenc aranyosmaróthi ügyvéd, a jubileumnak egyetlen jelenlevő régi tanítványa. A felköszöntőben, melyet hajdani tanárára mondott, egy gyakorlott szónok ragyogtatta fényes tehetségeit s egy ritkaságszámba menő hálás tanítvány tárta fel nem-mesen érző szíve, szép lelke soha el nem évülő szeretetét.

Ebéd után a kegyesrendi hittanhallgatók ének- és zenekara gyönyörködtetett bennünket oly kiváló szabatossággal adva elő minden darabot, mely a legkényesebb igényeket is kielégítette s egy a derek működőknek, mint ügyes és buzgó karmestereknek, Perenyi Józsefnek zajos tapsokat szerzett.

Melto végre, hogy legalább főbb vonásokban bemutassam az ünnepelt igazgató ur életját.

Született Csepregben Sopronvármegyében 1844. május 2-án. Középsikolai tanulmányait a bencések soproni és győri jönevű intézeteiben befejezve, a győri egyházmegyébe, majd két év múlva — átlátván tulajdonképeni hivatását — a kegyes-tanítórindba lépett. Tanári működését Kecskeméten kezdte meg, folytatta megszakítás nélkül Nyitra, Szegeden, Kolozsvárott és Veszprémben. Időközben áldozópapá szenteltetvén, szaktárgyaiból — egyetemi tanfolyam hallgatása nélkül — megszerezte a tanári oklevelet *kitüntető* fokozattal. Irodalmi működéséről tanuskodnak a szegedi Ertesítőben 1875-ben megjelent értekezése: „Berzsenyi Danieli lyrai költeszetének főbb vonásai”, „Emlekirat Szeged újáteremtése ügyében. 1879.” (önálló füzet), és 1880-iki értekezése a kolozsvári Ertesítőben: „Az önképzőkörök a jelenlegi iskolarendszerben”.

Het év óta áll mint böles, tapasztalat-dus és ritkatapintatu igazgató a nyitrai főgimnázium élén. Tisztelet oly körülmények között vette át, midőn az intézet „szennyeseről” cikkeztek a lapok; midőn a tanári karban oly sajnálatos jelenségek merültek föl, melyek annak ekisztenciáját is veszélyeztettek, de ő törhetlen erelye, páratlan lelkesedtsége, humánus bánásmódja, jellem-szilárdasága és lankadatlan munkássága által nemcsak a régi tekintélyt állította helyre, hanem hirnevének eddigéle nem ismert nívojára emelte.

Pedig az utóbbi években háromszoros teher súlyosodott munkabíró vállaira: a gimn. igazgatóság mellett a társház főnöki s a hittudományi intézet előjárói hivatala. Mit köszönhet neki a társház mint a legkitünőbb gazdák egyikének, fölösleges részletezem. A ki megtekintette társházunkat s a hozzá-tartozó gazdaságot, a ki élvezte magyaros vendégszeretetét, önkénytelenül el kellett ismerie: „Facta Te loquuntur!” Az egészes tanítás behozatala, az egészségügyi tanácsok és parhuzamos osztály felállítása, a tervbe vett konviktus, a gimnáziumi épületnek felsőbb helyen már elvben elfogadott restaurálása csak újabb leveleket szereztek s szereznek érdemeinek babérokoszorújához.

Azt hinnie az ember, hogy e semmi szórakozást nem tűró rendkívüli elfoglaltság megviseli, elsigázza testét, kimeríti bamulatos lelki erejét de primálólóg hat irigylesre méltó vidám kedélyhangulatára. Korántsem. Különösen igazgatóasága első éveiben pihenést alig ismert. E sorok írójá legilletékesebb bizonyoságot tenni fáradhatlanságáról. Mint jóval fiatalabb subditusa

Ekkor hirtelen többen belépnek, és pedig elől a kedves unokaöcs előre világítva utána Lizbeth és a többiek. Képzeltetetlen zürzavar keletkezett. Moyses ur is hűledezik, dadog valamit, Lizbeth elajul s a társaság megbotránkosásának ad kifejezést. Végre Lizbeth felcsodott s miután „nyomorult csaló”-nak nevezte el Moyses urat, lesújtó tekintettel végig mérve őt, sietve eltávozott, anélkül, hogy Bürkössy védekezését meghallgatta volna. Rozáliához érve, tüstént csomagolt s nevjegyére Bürkössyre címezve csak annyit írt: „Uram! Aljassága köztünk mindennek véget vetett. Ez több volt, mintsem önről feltételeztem.”

Tulajdonképp pedig csak azért haragudott, hogy a jelenetnek annyi tanúja volt. Nevjegyét elküldötte Bürkössyhez, ki még most sem értette teljesen a dolgot. Bezzeg értettek a jó tanácsadók s különösen a kedves unokaöcs. Ezek t. i., mikor a „rendezvous” tudomásukra esett, leküldték a lugasba Vikinek süket nejét, hogy az estebédhez előkészítsen s nagyban számoltak a szürkületre, s Moyses ur rövidlátó képességére. Ezt nézte Lizbethnek, ennek vallott ismételtlen szerelmet a boldogtalan Moyses ur, s épen midőn azért könyörgött, hogy „Lizbeth, azt az egy parányi szöcskát, hogy igen, viszszeret, mondja ki még egyszer” az előre kicsinált terv szerint beléptek Lizbeth és kísérői.

Ez eset után Moyses ur vigasztalhatatlan volt s megfogadta, hogy soha meg csak almodni sem mer nőrl. A titoktartást megvette jó módon a barátoktól, mit azok hűsége-sen meg is ígértek, bár negyednapra már fel vármegye csak erről beszelt.

Gyza.

nem egyszer röstelkedve tekintetem jószág arcába, midőn mosolyogva kérde: nem va-gyok-e még almos? Hogy röpött ki az alom azonnal már-már nehezedő szempil-lám alól!

Vig kedélyhangulata ritkán hagyja el, s ha ez néha-nappán mégis bekövetkezik, vétek volna félreértünk, mert meg lehetünk győződve, hogy valamely gimnáziumi, házi, de mindenesetre rajtuk kívül eső privat-boszuság von haragos barázdákat különben bizalomgerjesztő nyújas arcára. Ha ilyenkor mogorván fordul is el tőlünk, te-kintsünk reá tisztelettel, mert bizonyos, hogy a képmutatás mesterségében mindig rosszabb tanjegy jutott volna osztályrészul neki, mint a minőt ő ad még leggyöngébb diákjának is.

Bölesője — mint láttuk — ott ringott Dunántul, hol Nyitra — tapasztalatból mondhatom — még mindig valami rettenetes pánszláv fészeknek képzeli; s ime ő oly szerető, atyai gondnal vezült annak első tanintézetét, hogy még a budapesti igaz-gató-sággal sem volt hajlandó föleserélni, mely pedig a rend legkitünőbb állásainak egyike.

Elvárhatjuk tehát, hogy ezen ünnepő-lyes alkalommal minden nyitrai polgár tisz-telettel ismerje el érdemeit és szívből ki-vánja velünk együtt, hogy őt a magyarok Istene a piarista-rend javára, a hazai tan-ügy s különösen a nyitrai főgimnázium to-vábbi felvirágztatására még igen-igen so-kaig eltesse!

Alleker Lajos.

Levelezés.

Tisztelt szerkesztő úr!

Privigye, 1893. május 31.

Annai mindenféle történt az utolsó hé-ten kis városunkban, hogy nem fojthatom magamba s kitalalom azokat e lap t. olvasóinak.

Legnevezetesebb eseményt képez az, hogy a *Nagybéliz-Privigyei vasút ügye* ugy látszik, ezúttal dűlőre jött. Privigye város lakóitöte magát 20 év alatt 20,000 frt le-fizetésére, melyért részvényeket kap. A többi érdekelt közönség is hozzájárul a költség fűd-zéséhez s ha Pálffy gróf s más vidéki nagy-birtokosok nem is járulnának a vállalat tá-mogatásához, egész biztosnak vehető, hogy Detrich és érdekársai e helyi érdekű vasutat a legközelebbi őszszel meg kezdik építtetni.

Második eseményül megemlítendő egy jól sikerült tavaszi mulatság, melyet e hó 30-án a gym. tanuló ifjuság rendezett. A mulatságnak igen kedvező idő ütven be, fényes sikere volt, amennyiben majdnem az egész város kirándult s jól mulatott a késő esti órákig. A zenét a helyi zenészek szol-gáltatták sok buksi táncosnó, de a nagyobb táncosnók örömeire is.

Városunk kulturális, művészeti célokra áldozni, nem riadt vissza sohasem. E tudat-tal jöttek ide a múlt héten színeszek, hogy vagy 12 előadást rendezhessenek a publi-kumnak. Azonban tervük eddig dugába dőlt, mert kellő helysegök nem akadt, hol játsz-hassanak. Remélhető azonban, hogy ez aka-dály elháríthatik, s a társaság, mely elég jó erőkből áll s mely egyikének mondja magát azok közül, melyek a nyitrai színházra is pályáztak, kellemes mulatságot szerez a privigyeieknek.

De nemcsak művészettel él az ember, de kenyérrrel is. E kenyér hiányának vesze-delme fenyegette városunkat a legutolsó hó-napban beállt szárazság következtében. De az eg könyörült rajtunk, mert e hó 24-én megnyitotta esatornait, s e napon s másnap olya bő esendes esett, mely a kétségbe-esés szelen álló gazdákat a legszebb remény kecsgetetésével biztatja. S azota is esett már jó eső.

K. J.

Helyi hírek.

Lapunk szerkesztője e hét folya-mán a következő nagybecsű sorokat vette:

Fűtisztelevő Tanár ur!

Mélyen tisztelt Kollega uram!

A budapesti kir. m. tudományegyetem hittudományi karának tanártestülete méltá-nyolva Fűtisztelevő úrnak az egyházi tu-domány s irodalom terén kifejtett kiváló működését, s jeles érdemeit folyó évi május 6-án tartott ülésében kebelezett tagjává vá-lasztotta.

Az erről szóló okmányt üdvözetlem mellett bátorkodom megküldeni; szíves hajla-mába ajánlott vagyok

Budapest, 1893. május 30-án

tisztelő kollégája

Dr. Bita Dezső,

e. i. dékán.

Fogadja a tudomány egyetem hittani kara ez uton is mely köszönetünket a felette megtisztelő kitüntetésért.

Urnap körmenet. Az alsóvárosi körmenet ma vasárnap tartatik meg a szokott fényvel és pompával. 9 órakor kezdet veszi a szent beszéd, melyet *Szűcs Kálmán* segédlelkész fog tartani. A szent-miset pedig az utána következő körmenettel együtt *Fenczell Ferenc* pápai praclatus és káptalani helynök fogja végezni.

Özv. Kalinay Józsefné urhölgy belépett a nyitrai ker. nőegylet tagjai közé; *Prindl Kálmán* urhölgy pedig ugyanazon egyletnek 1¹/₂ kilo szivarveget ajándékozott.

Meghívó. A nyitramegyei orvos-, gyógyszerész- és természetudományi egye-sület orvos-gyógyszerési szakosztálya f. évi június hó 7-én d. u. 3 órakor Nyitra a vármegyeház tanácsstermben az országos közegészségügyi tanács orvosi díjszabályzat tervezetének ügyében szakülést tart, melyre a szakosztály tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Bérmálás Nyitra. Mint értesü-lünk e hó 29-én Nyitra és vidékén bérmá-lást fog tartani az új püspök önlga. Kivá-natos volna, hogy mielőbb adjak tudtára az illetékes köröknek ezen körülményt, mert mint ismeretes, a bérmálásra való előkészü-lés, illetőleg előkészítés legúább is annyi gondot, kell, hogy okozzon, mint a bérmá-lási ajándékok beszerzése.

A nyitrai kath. legény-egylet f. hó 11-én jötekönyvelő szini-előadást ren-dez. Szinre kerül Almásy Tihamér „A tót leány” 3 felvonásos népszínműve.

Dombay Hugó helybeli ügyvéd és lapunk munkatársa, kinek „*Sindlyay contra Bichács*” címü humoroszkjére bizonyára még elenken emlekeznek t. olvasóink, a Petőfi-társaság ítelete folytán 50 darab aranyat nyert „Mária” címü verses elbeszélésevel. A pályadíjat egy fővárosi napilap tűzte ki, 50 darab aranyat egy prózai és 50-öt ver-ses elbeszélése. Ez utóbbira mindössze 48 pályamű érkezett be; ami annál nagyobb kitüntetés, hogy a 48-casok közt Dombay volt a koszosur nyertes. Dombay barátunknak a múlt évben is megjelent egy szellemes beszély és rajz füzete „Vasárnapok” cím alatt, de az olyan nevettedő, hogy csak a legnagyobb óvatossággal ajánljuk, mert ha az olvasó megpukkadt nevetésben a „Vasárnapok” olva-sásánál, magának tulajdonítsa, mi nem válla-lunk felelősséget érte. Dombay annak előtte szerkesztette Isteben boldogult lapírtásunkat a „Nyitramegyé”-t. Reméljük, hogy e ki-tüntetés ösztönzésül fog szolgálni arra, hogy újra felkeresse a kalamárist. Fogadja kitün-tetett szellemes barátunk ezen újabb sikere-hez őszinte meleg üdvözlésünket!

Traeger Zsigmond, helybeli al-járásbíró Pozsonyba királyi táblai jegyzőnek neveztetett ki. — Traeger áthelyeztetése kö-vetkeztében a helybeli ker. nőegylet titkár nélkül marad. Azt mondja a közsa hír, hogy helyebe ismét protestáns titkár fog kijelöl-tetni. — Reméljük, hogy e hír kacsának fog bizonyulni, mivel a ker. nőegylet, legalább is 90 procentje katolikusokból áll, s a püs-pök, mint örömmel jelentettük, jövőre évi 4000 frtot fog bizni a nőegyletre, s így illő és tapintatos volna, ha a titkár megválasz-tásánál ezt a körülményt is figyelembe ven-nék, mindenütt akad szolgálatkész úriember, akár a törvényszeknel, akár a megyénel, aki megtisztelve fogja magát érezni e megbízás által, csak ki kell nyujtani kezünket utána.

Veszélyes ladikázás. Május hó 27-én három gőzmalom munkás akarta a hengermű malom mellett zúzóknak zsillipeit fölyutíni, de szerencsétlenül jártak, mert a ladik fölborult. Csak nagy nehezen tudták kiszabadulni.

Vegyes hírek.

Személyi hir. Dégay Gyula miavai állami elemi iskolai rendes tanító ugyanezen minőségben Szokolára helyeztetett át, hely-be pedig Miklós Mihály neveztetett ki állami tanítóknak Miavára.

Egyházi hírek. Május hó 23-án Kirchkopf Ferenc szertogomgyejei áldozár Magyarbelre, Fehérváry Kálmán ur pedig Hradekre plebánosokul investáltattak.

Kinevezés. *Kuczky Károly* galgöci járásbírosági irnok hasonminőségben Szokolára helyeztetett át, ennek helyebe pedig *Vargha Gyula* díjnok a pozsonyi kir. tábla-tól neveztetett ki.

Egy tevékeny főúr. *Hj. Odes-calchi Livio* az, a kinek a polgári házasság ellen intézett és mai számunkban kimutatott tengerenyi aláírások főképp köszönhetők. Her-cég Odescalchi nemcsak a z-ambokréthi és tapolesányi kerületekben, hol birtokos, ille-tőleg közelben lakik, működött fáradhatlan szorgalommal az aláírások eszközésében, hanem a megye távolabbi részeit is, hova ismerőseinek köre kiterjed, akcióra vonta. Szolgáljon a nemes főúr példája serkentésül mindazoknak, kik még eddig nem vitték annyira, mint az ifju lelkes szolesányi nagy-birtokos.

Eljegyzés. *Turcsányi Károly* vág-sellyei járásbírosági jegyző eljegyezte magá-nak *Pákh Vilma* kisasszonyt, Pákh Miklós vág-sellyei orvos kiváló műveltségű bájos leányt

Hymen. Mult hó 29-én örök hűsé-get esküdött Brunner Győző nagytapolesányi fodrász-ázteltulajdonos Dolezsál Mariska kis-asszonynak, özv. Dolezsálné leányának.

Szakalcsáról jelentik, hogy ott hosz-szu vajudas után végre megalakult ami után oly régen sóvárogtak, t. i. a polgári kör. Mintegy 50 voltak jelen az alakuló gyűlé-sen. Elnöknök megválasztották: Oszvald Já-nos polgármester, alelnök: Vrchovszky Re-zsó, titkár Czobory Károly, pénztárnok: Sefráné A. könyvtárnok Klippl János, gazda Kasztner Ferenc. A nevezetteknek kívül a választmány még a következő urakkal egé-szítettett ki: Mezey Ferenc prépost, Ká-mánházy Béla, Felbert Henrik, Quotidian György ev. lelkész, dr. Kralik Géza, Mittak

széja, Holecz János, Hoffmann Gusztáv, Nikodem Károly, Abramovich Artúr, Lepius Antal és Kadet Károly.

Ami szivből jó. Szeplán este a tapolesányi vonattal utazván, sajátzserű jelenetnek voltunk tanúi az ottani állomáson. Az indóház előtti tér tömve volt néppel, ami olyan bucsujáró helyen éppen nem szokatlan, de ma nem idegenek, hanem a tapolesányiak jöttek bucsút járni az állomásra. A sokaság nyüzsgött, hemzsegett, s a kerítés rácsa recsegett, nem bírván ennyi embernek helyet adni; mire a vonat megállt, hiába volt a kordon, mert a tömeg árviz gyanánt öntötte el a pályatestet. Az utasok kérdőleg tekintettek egymásra, hogy mi ez? — Vegre kiszült, hogy a vonattal utazik N-Tapolesány mezőváros kanonokplébánosa Rómából jövet. — Amint Szeplán Vilmos ur kilépett a waggonból, harsány eljenzéssel fogadta az összegyűlt nép, melynek lecsillapodásával Fülöp Jozsef tapolesányi bíró meleg üdvözlő beszéddel fogadta a perronon. A plébános könyökig meghatva választott, látván maga előtt ezen — nem mesterségesen csinált tüneményt. Harsány eljenzéssel szakították közbe a nép apostol szavait. A menet azonnal a templomba indult, hol a megérkezett kanonok ur XIII. Leó által felhatalmazva hűveire adta a pápai áldást. Jól esett látnunk a sok — gyárlag készült tüneményt, mikor a nép minden mesterséges szítás nélkül nyilatkozik sokatmondó ítéletével.

Kubicza Pál f. Trencsénmegyének egy történeti okirata szállt sirba Kubicza Pállal. Ezt joggal mondhatjuk a megboldogultól, kinek ravatalát n. hó 30-án állították föl az ivanói kastélyban 77 évet elt, s ezen éveknél kétharmadát a megye szolgálatában töltötte. Mert ha életjáradék adatait tekintjük, arról győződnünk meg, hogy azon éveken kívül, melyeket tanulmányainak és aggodalmának a kiérdemelt nyugalomnak szentelt, élete Trencsénvármegyé volt. Bölcsője Alsó-Zsnyrecz ringott, a hol 1816. év október 25-én pillantotta meg először a világot. Az ismeretek elemeit a szülői házból tanulta, gimnáziumi tanulmányait Nyitra s Trencsénben végezte és a pozsonyi akadémián hallgatta a jogot. 1837-ben Komáromban találjuk őt, mint közigazgatási gyakornokot az alispán oldalán s az ügyvédi oklevél elnyerése után Szögény László, palatinális protonotárius juratusává lett. — 1838-ban Trencsénmegyében hirdette ki oklevelét és tiszteletbeli megyei aljegyzővé nevezetett ki s ezen állásában két évet töltött, míg nem valóságos aljegyzővé lett. 1847-ben megnyilván a pozsonyi rendi országgyűlés, a megye Kubiczát küldte ki, a ki szereplésével belbizonyította, hogy a bizalomra érdemes volt. 1848-ban második alispán lett, majd később ismét, mint képviselő Budapestre ment. A debreceni házból is ott találjuk egészen a szerencsétlen mekkültség és Világoson a fegyverletételig. Ezután mint a honfiak legelőbbje bujdosott, s csak 1849. év decembereben tért vissza. Törvényszék elé állítottott, de az uralkodó kegyelme szabad lábra helyezte. 1861-ben, midőn a király és a nemzet közti kibékülésnek hajnalát mutatkozott, Kubicza Trencsénmegye első alispánjává választott. Ezen állásban azonban csak 4 évet töltött, mert 1865-ben a képviselőházban találjuk, mint trencsénit kerület képviselőjét, a kiegyezés után 1867-ben ugyanazon megyének, melynek annyi szolgálatot teljesített, főispánjává nevezetett ki, s ezen tisztségben egészen 1890-ig maradt meg. Ha működésére visszatérünk, úgy a magán, mint közelemben saját elveit érvényesítő embert látunk benne. Egész hévvel küzdött az osztrák abszolútizmus ellen, de még sem volt demokrata azon értelemben, melyben azt vennék kell. A független magyar államnak volt hűve, de úgy, hogy abban csupán a köznemesség érvényesüljön. Ezt az osztályt akarta ő fontartani, mert csak ebben látta a magyart. Azért a hol csak tehetett, a tönkrement nemeseket hivatalhoz juttatta, hogy befolyással bírjanak a közigyelkekre és tisztességesen megélhessenek. Innen van, hogy a népnek érdekeit nem sokat törődött, s tényleg nézte annak kiszínyoztatását. Ez különben érthető az előtt, aki hazánkban azon állapotát és körülményeit ismeri, melyek között Kubicza nevelkedett. Tudta továbbá azt is, hogy ha az országot jöletéhez segíteni akarjuk, a civilizáció felé kell törekednünk. Jelenlő ezen tekintetben azon monda, hogy jobb elnémetesednünk a Habsburg-dynastia alatt, mint az orosz uralkodó alatt izófaltan elhútnunk. Deaknak föltétlen hűve volt és bizalmas barátja; azért liberális volt és pedig önzetlenül és őszintén liberális. Tudta azt, hogy az államnak fontartó erje a vallás-erkölcsiségben van, azért nagy súlyt fektetett arra, hogy a nép vallásos legyen. Innen magyarázható, hogy 1884-ben mint főispán a polgári házasság ellen szavazott. Mint ember jóságos volt és a társaságban kedélyes. Semmi sem jellemzi jobban humánus gondolkodásomját, mint az, hogy azokhoz, kiket gyermekkorában tisztelni tanult, még vénségében is gyermeki kegyelettel viseltett. Ilyen volt az egy évized előtt elhunyt Zemánik nyitrai kanonok, kiki kochanoki plébánoskodása korából ismert, s egészen halála napjáig hódoló tisztelettel kísért. Azon góg, mely napjainknak főkappott embereit jellemzi, nála nem volt található, s aki reaszorult nem kegyes, hanem jóakaró fűlekre talált nála. Azért fájhatott szívének, hogy

midőn a főispánságról lemondott, a halának nem igen nagy jeleit látta. Az uralkodó elismerte érdemeit és bel-ó titkos tanácsossággal, Sz.-István-rend kiskeresztjével és a Ferenc József-rend nagy keresztjével tüntette ki. Vessünk fátyolt gyöngéségeire s tekintsük erőnyeit s éljen emléke legalább annyi évig, a hányat a megboldogult a köz-erdekeknek szentelt.

Polgári házasság ellen. Örömmel tapasztaljuk, hogy napról-napra növekszik azoknak száma, kik lelkiismeretük érdekében síkra szállnak. Nincs nap, melyen néhány kérvényt ne kapnánk a polgári házasság ellen, hogy rendeltetési helyére továbbítsuk. Most is tömeges aláírással ellátott kérvényeket küldöttek föl N-Tapolesány és Nyitra-Zsambokréth vidékéről. A képviselt községek következők: Koros 171, Rajesány 17, Nagy-Jác 82, Nemecse 68, Kuzmic 68, Theszér 57, Ny.-Bajna 84, Prasic 266, Tvrdomesztic 167, Nemecse 85, Závada 109, Velusóc 151, Onor 13, N-Tapolesány 182, Nemes-Jác 76, Tavarnok 31, Ny.-Pászto 53, Alsó- és Felső-Behine 64, Vámos-Ujfalu 31, Felső-Dovoran 39, Kamanafalu 88, Chrábor 54, Ludány 62, F-Attrak 114, Ny.-Peresz-lény 133, Csermend 58, Merasic 22, Csitar 26, Nagy-Dovoran 51, Úrmenc 137, Forudszeg 97, F.-Vásárd 92, A-Attrak 105, Ny.-Sárfó 151, Zevekely 37, Radosna 117, Lipovnok 62, Podhragy 133, N-Rippény 51, K-Rippény 27, Pacolaj 24 aláírással. Az elősorolt községek a nagy-tapolesányi választókerülethez tartoznak s összesen 3373 aláírással szerepelnek; ezek közül választó: 1187, és nem választó: 2186. A következő községek a nyitra-zsambokréthi kerülethez tartoznak: Libichava 80, Szádok 32 Tökés-Ujfalu 287, Janofalu 155, Nagy- és Kis-Bossány, Baekafalu, Krenes és Práznoe 391, Sissó-Rédek 48, Chudo-Lehota 23, Szolcsány 279, Nyitra-Zerdahely 129, Kovarc 25, Kolos 151, Jeskofalu 78, Hradistye 147, K-Vendég 31, N-Vendég 89, Zlatnik 35, Nadlány 22, Livina-Apáthi 19, Szkaesán-Hradistye 170, Navojoc 37, Szkaesán 222 aláírással. Összesen 2439 aláírás; és pedig választó: 494, nem választó: 1945. Ezekhez hozzáadva a lapunk mult számában kimutatott 15.618 aláírást tudomásunk szerint Nyitra megye területén eddig összesen 21.430 aláírást ment a főrendi házhoz. De hat persze a főrendi házat reformálni kell, mert nem képviseli a nép akaratát! Szolgáljon ez ösztönzésül azoknak, ki még eddig nem küldhették be a kérvényeket — Mint hírlék, a minisztertanács már június hóban fog a törvényjavaslat fölött határozni. Ha mások ennyire sietnek, sietnünk kell nekünk is, és eber figyelemmel örködni azon nép érdekei fölött, melynek javára állítólag a törvényök hoznának.

Megeyi bizottsági tagok. A legnagyobb presszóval hajtatott vegre az új parciális választás. Minden nemesebb érzesű ember undorral fordul el azon erőszakoskodástól, melyet a vidék szolgabírái elkövetnek, hogy ezt a csekély és jelentéktelennek látszó mandátumot is a megyének biztosítsák. Azon emberekben kihalóban van a nemesebb érzék, kik ilyen módon választott egyének által szavaztatnák maguknak bizalmat a megyeház zold asztalánál. Surányban a nép megbotrányozása és tünető távolléte okozott, tehát nagyon szívesen vesszük ezt a hírt. — A szállítási engedélyek kieszközölésére is — nem távirati — hanem normális uton fog történni Fertőzött vidékről származott marhák a szt. Marx veztegvásárra minden előleges vizsgálat nélkül szabadon szállíthatók. Így szól a Pester Lloyd közleménye. Mi azonban már abban a helyzetben szeretnénk lenni, hogy marháinkat a szabad vásárra szállítsuk, a hol érték megfelelő árat is kaphatunk. Ezen T betűs bélyegzés különben egyik tárgya lesz a nyitra megyei gazdasági egyesület június hó 6-án d. e. 10 órákor megtartandó közgyűlésének.

Mémlő-vizsgálat eredménye. Privigyei járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 4, megjelent a vizsgálatnál 16, alkalmatlanok kihérlelendők 16. Zsambokréthi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 9, megjelentek a vizsgálatnál 26, csak tulajdon használatra engedélyeztetett 2, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 3, alkalmatlanok kihérlelendők 21. Nagy tapolesányi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 26, megjelent a vizsgálatnál 32, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, hágatás miatt bírságolandó 1, alkalmatlanok kihérlelendők 30. Nyitrai járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 7, ezekből meg nem jelent 4, megjelent a vizsgálatnál 15, engedélyt nyert 3, csak tulajdon használatra engedélyeztetett 1, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, hágatás miatt bírságolandó 4, meg nem jelenésért bírságolandó 4, megvetelre ajánlatott a kormányknak 1, alkalmatlanok kihérlelendők 9. Szarvásban: főbíró által bejelentve megyéhez 6, ezekből meg nem jelent 6, megjelent a vizsgálatnál 23, hágatás miatt bírságolandó 6, meg nem jelenésért bírságolandó 6, alkalmatlanok, kihérlelendők 23. Tornócon: főbíró által bejelentve 20, megjelent a vizsgálatnál 32, engedélyt nyert 2, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, megvetelre ajánlatott a kormányknak 1, alkalmatlanok, kihérlelendők 27. Érsekújvári járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 5, megjelent a vizsgálatnál 10, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 3, megvetelre ajánlatott kormány-

Megeyi mizeriák. Benkeó László urtól, ki küldetésben járt, hogy a megye menálományát vegye színtügyre, a következő sorokat vettük, melyek eléggé illusztrálják a helyzetet, hogy ha a megeyi és képviselőválasztásoktól eltekintünk is, mennyi seperi való van a vidéken: „Érdekes ezen megeyi és országos küldöttség útamban, hogy 24-én előjöttünk Galgócra a m. k. bajnai mentelep parancsnokával és az állatorvossal 9 órákor. Ez volt a határidő, a nép ott volt a vásártéren, de a hatóságát senki, sem a megeye, sem a város nem gondolt vele. Kesimon kellett rendőroket, asztalt tintát és tollakat a városból hozni; és 9 óra helyett 10 óra után megkezdeni a vizsgálatot. Hozzánk csatlakozott a lobizottság tagja Szandner Ernő és közbenjárt. — Előveszem a megeye minta főbírájának a megeye alispánjához beküldött jelentését, mely 5 sorból áll és 3 mént jelent a járásában, de ezek előhivatván, mint meg nem jelentek szerepelnek, mert a főbíró ural a törvényt ismerik. De nem jött egy jegyző sem, nem is küldtek összeriási lapokat, csak a szegény nepet rendeltek be. A gróf Erdődy-uradalom a hatósági parancs folydán bejött adózó népet hiedém díj felszérére is kényserítették; pedig hivatalos íratban vámmentes kiki. Es nekem kellett, mint elnöknek rendezni és írni is a vizsgálatnak eredményét és hivatalos felszólítást is intézni a főbíróhoz, hogy a

vámadóban is rendelkezzen. És ezt tartják mint a főbírónak! (Miert ne? Hiszen vannak különféle minták. A szerk.) Holicsom bevezetvén a vizsgálatot a főbírói hivatalban találtam a híres közművelődési magyar egyesületnek nagy sikeret, mert éppen akkor eskettette meg a főbíró Vaczulik dr. elnökön kívül, két nem honos, egy szót sem tudó nem bizotmányi tagot, kik egy szót sem értettek az esküből, magyarul. Ezeket küldi ki a megeye központi bizottsága, hogy ezek bírálják meg kinek van magyar polgár letére választási szavazata vagy joga, kik nem magyar polgárok. Nem jobb lenne az Elnök és Kostenszky jegyző urnak ezt tárgyalni és intézkedni, hogy ne történjek ily országos botrány, mint az emberek vallási és elvi meggyőződésüket bírálai. Ezen urak Fleischaker Karl, Rentmeister és Moser Rudolf Verwalter es. kir. holicisi uradalom tisztjei és magyarosítói.

Villámcsapás. Galgócra május hó 31-én délután nagy záporosót kaptunk — írja lapunk egy barátja — mely alkalommal becsapott a villám egy Elisz Károly nevű szabómesternek a szobájába. A szobáé éppen a varrogépnél ült, midőn a villám beittott s őt a földre sújtotta. A gyorsan alkalmazott orvosi segély visszahozta őt az életre, kezének megsértesén kívül más baja nem történt. A szobában lévő más három személy szintén eszméletét veszítette, de magukhoz tértek.

Difteritisz. A hrádeki irtványokban, mint lapunk értesítik, feltűnő módon dühög a torokgyík, figyelmzettejük az illetékes hatóságot gyors és erőlyes óvintézkedések megtételére.

Kerek alá került Kász Mihály szakolcai vasuti alkalmazott. Ugyanis egy tehervonat rendezésénél a lépődéskárol lecsuszvoni oly szerencsétlenül bukkott le, hogy a vonat kerekai alá került és nyomban agyon-gázoltatott. A szerencsétlen nőt és három kis gyermeket hagyott maga után a legnagyobb nyomorban.

Új intézet. Mint értesülünk, a „Gizela Egyet” cegu Gizela főhercegnő védnöksége alatt 1869-ben alapított leánybiztosító társaság városunkban főképviseletet szándékozik szervezni. Az ezen állásra pályázók az igazgatóságtól, Budapest (Gizelater 2.) nyerhetnek felvilágosítást.

Közgazdaság.

Nyitra megyébe e napokban érkezik a földmivelesi miniszterium által a ragados tudólok kirtársana kiküldött több állatorvos és szakértőből álló bizottság. — Ezen urak feladata leend mindazon megeyi községekben, hol az utóbbi három év alatt a ragados tudólok fellépett, az összes marhaállományt szigorúan megvizsgálni s ha betegedés vagy csak gyanus eset fordul elő azt kimelet nélkül lebunkoztatják. Önkenyt érthető, hogy az állam kárpótást fog nyujtani a károsultaknak.

A hizómarha T betűs bélyegzése. A „Pester Lloyd” pénteki lapjának egyik híre szerint a Bécsbe szállítandó hizómarha T betűs bélyegzésére vonatkozó alsó-ausztriai helytartósági rendelet rövid idő alatt visszavonatik. E bélyegzés a hizalóknak igen sok kellemetlenséget s költséget okozott, tehát nagyon szívesen vesszük ezt a hírt. — A szállítási engedélyek kieszközölésére is — nem távirati — hanem normális uton fog történni Fertőzött vidékről származott marhák a szt. Marx veztegvásárra minden előleges vizsgálat nélkül szabadon szállíthatók. Így szól a Pester Lloyd közleménye. Mi azonban már abban a helyzetben szeretnénk lenni, hogy marháinkat a szabad vásárra szállítsuk, a hol érték megfelelő árat is kaphatunk. Ezen T betűs bélyegzés különben egyik tárgya lesz a nyitra megyei gazdasági egyesület június hó 6-án d. e. 10 órákor megtartandó közgyűlésének.

Mémlő-vizsgálat eredménye. Privigyei járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 4, megjelentek a vizsgálatnál 16, alkalmatlanok kihérlelendők 16. Zsambokréthi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 9, megjelentek a vizsgálatnál 26, csak tulajdon használatra engedélyeztetett 2, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 3, alkalmatlanok kihérlelendők 21. Nagy tapolesányi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 26, megjelent a vizsgálatnál 32, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, hágatás miatt bírságolandó 1, alkalmatlanok kihérlelendők 30. Nyitrai járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 7, ezekből meg nem jelent 4, megjelent a vizsgálatnál 15, engedélyt nyert 3, csak tulajdon használatra engedélyeztetett 1, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, hágatás miatt bírságolandó 4, meg nem jelenésért bírságolandó 4, megvetelre ajánlatott a kormányknak 1, alkalmatlanok kihérlelendők 9. Szarvásban: főbíró által bejelentve megyéhez 6, ezekből meg nem jelent 6, megjelent a vizsgálatnál 23, hágatás miatt bírságolandó 6, meg nem jelenésért bírságolandó 6, alkalmatlanok, kihérlelendők 23. Tornócon: főbíró által bejelentve 20, megjelent a vizsgálatnál 32, engedélyt nyert 2, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 2, megvetelre ajánlatott a kormányknak 1, alkalmatlanok, kihérlelendők 27. Érsekújvári járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 5, megjelent a vizsgálatnál 10, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 3, megvetelre ajánlatott kormány-

nak 3, alkalmatlanok, kihérlelendők 7. Galgóczi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 3, ezekből meg nem jelent 3, megjelent a vizsgálatnál 108, hágatás miatt bírságolandó 3, meg nem jelenésért bírságolandó 3, alkalmatlanok viherelendők 108. Pástyeni járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 152, ezekből meg nem jelent 13, megjelent a vizsgálatnál 169, hágatás miatt bírságolandó 13, meg nem jelenésért bírságolandó 13, alkalmatlanok, kihérlelendők 195. Vágúj-helyi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 149, ezekből meg nem jelent 4, megjelent a vizsgálatnál 195, hágatás miatt bírságolandó 7, meg nem jelenésért bírságolandó 4, alkalmatlanok, kihérlelendők 195. Miacvai járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 163, megjelent a vizsgálatnál 193, hágatási miatt bírságolandó 2, alkalmatlanok, kihérlelendők 193. Szenici járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 57, megjelent a vizsgálatnál 29, engedélyt nyert 1, meg nem jelenésért bírságolandó 1, alkalmatlanok, kihérlelendők 199. Holicisi járásban: főbíró által bejelentve megyéhez 58, ezekből meg nem jelent 2, megjelent a vizsgálatnál 181, engedélyt nyert 1, meg nem jelenésért bírságolandó 1, alkalmatlanok, kihérlelendők 180. Szakolcán: főbíró által bejelentve megyéhez 3, megjelent a vizsgálatnál 3, alkalmatlanok, kihérlelendők 3. Összesen: főbíró által bejelentve megyéhez 662, ezekből meg nem jelent 31, megjelent a vizsgálatnál 1203, engedélyt nyert 7, csak tulajdon használatra engedélyeztetett 3, fiatal kor miatt nem adatott engedély, de alkalmas 12, hágatás miatt bírságolandó 36, meg nem jelenésért bírságolandó 21, megvetelre ajánlatott kormányknak 5, alkalmatlanok kihérlelendők 1167.

A peronospora — szőlőtermésünk és a szőlőlombotzatunk ezen nagy ellensége — már most is jelentkezik a melegebb vidékek szőlőiben, időszerű tehát, hogy Nyitra megye szőlőtermelői síkra szálljanak ezen veszedelmes s már a jövő évi termést hozni hivatott vesszőket is tönkre tevő betegség ellen. Ha szőlőink el nem fogytak volna, már most is lenne az ideje a permetezésnek. Azonban tekintettel az új hajtások képződésére semmit sem mulasztunk, ha június első 10 napjában permetezünk. De ekkor aztán minden bizonytaln akar látjuk a cukorporoszerű penészt, akár nem, mert a baj föllépte után permetezni már ügyis elhibázott dolog. Ettől az olesó munkától egy szőlőtermelő se riadjon vissza, mert könnyen megbánhatja közönyösséget. A legjobb peronospora feecskendők a nyitra megyei gazdasági egyesület titkári hivatalában Nyitra mindig készletben vannak, hol azok kezezésére nevez is útmutatás adatik. Ezen legcelszerűbb feecskendők ára 16 forint. Kapható a titkári hivatalban a feecskendezéshez szükséges azurin is 1 frt 65 kért kilogrammonként. A szőlőtermelő községek helyesen teszik, ha mint testületek egy vagy több feecskendőt vásárolnak, melylyel aztán a szőlőbirtokosok sorrendben permetezhetik szőlőiket.

Törvényeszéki csarnok.

A pozsonyi kir. ítélő táblánál elintézt perek.

299.6895. Érsekújvári keresztény önégyelő szövetségzettnak, Bahr Ede és t. ellen 360 flos váltóperben, — az I-ső bíróság ítéletének első és második alperesekre vonatkozó rendelkezését helyben hagyta, harmadrendű alperesre vonatkozó rendelkezését megváltoztatta.
326.6896. Schwarz Rudolf felperesnek — Kuna János ellen 350 flos váltóperben, — az I-ső bír. ítélet helybenhagyva.
2137.6897. Farkas Antalnak, Czadra sz. Valacske Zsuzsanna és t. ellen 100 flos váltóperben, az I-ső bír. végzés helybenhagyva.
2232.6901. Schmitt Adolfnak, — Wehle szül. Schmitt Mária és t. ellen szerződés érvénytelenítése iránti kereskedelmi perben, — az I-ső bír. végzése helybenhagyva.
2250.6909. Silbermann Henriknek, — Firsching György ellen szerződés érvénytelenítése iránti perben, — az I-ső bír. végzése helybenhagyva.
2293.6910. Bednárki Antalnak, Helle Ferenc ügyvéd ellen érték visszatartása miatti panaszos ügyben, a folyományos hivatalból vissza lett utasítva.
1226.6911. Löwinger Armin és társainak, Miacvai tak. pénztár részvénytársaság ellen közgyűlési határozat megsemmisítése iránti ügyben, — az I-ső bír. ítélet helybenhagyva.

A nyitrai kir. törvényszéknél 1893. évi május hó 23. és 30-án ítéletileg elintézt polgári perek.

5831.93. Lapek sz. Maszárk Mária és t. felpereseknek, Komenda János és neje ellen ingatlanúság birtokba boacsajtása iránti perben, alpereseknek a fősökü megítelve.
5898.93. Homola József és neje felpereseknek, Brener Már és társai ellen tulajdonjogi bekebelezés törőse iránti perben, — felperesek keresetükkel elutasítva.
5661.93. Ifj. Szuchánek András felperesnek, idb. Szuchánek András ellen végrendelet érvénytelenítése iránt, — a végrendelet érvénytelennek kijelentetett.
6592.93. Özv. Eigner Léninek, Pollák Sarolta és társai ellen 600 flos perben, — felperes keresete és alperesek viszonzkeresetükkel elutasítva.
3565.93. Szádovszky András és Mária felpereseknek, — Ifj. Hraska József és t. alperesek ellen ingatlan birtoka iránti perben, — felperesek keresetükkel elutasítva.
6534.93. Slachta János árvaszéki ügyésznek, özv. Bereczk Juliánának gondnokság alá helyezése iránt, — a gondnokság alá helyezés elrendelve.
2034.93. Felikan Mátyás és társainak, — Ribár János és társa alperesek ellen vagyon közösségének megszüntetése iránti perben, — felperesek keresetükkel elutasítva.
996.93. Haringa Jánosnak, Santavy József alperes ellen zálogjog törőse iránti perben, — felperes keresetével elutasítva.

Felelős szerkesztő: dr. Tóth János.
Kiadó és laptulajdonos: Huszár István.

